

Mogens Müllers prædiken 2. søndag i fasten

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testamente
Eksegese, dr. theol.

Dato

20. marts 2011

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 15, vers 21-28

Salmer

Som tørstige hjort monne skride
Gud, efter dig jeg længes

—

Kvindeli! din tro er stor
Dit minde skal, o Jesus, stå
Sig månen langsomt hæver

1 Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord! Amen!

5

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus, 15, 21-28:

Jesus gik bort derfra og drog til områderne ved Tyrus og Sidon. Og se, en kana'anæisk kvinde kom fra den samme egn og råbte: »Forbarm dig over mig, Herre, Davids søn! Min datter plages slemt af en dæmon.« Men han svarede hende ikke et ord. Og hans disciple kom hen og bad ham: »Send hende væk! Hun råber efter os.« Han svarede: »Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus.« Men hun kom og kastede sig ned for ham og bad: »Herre, hjælp mig!« Han sagde: »Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde.« Men hun svarede: »Jo, Herre, for de små hunde æder da af de smuler, som falder fra deres herres bord.« Da sagde Jesus til hende: »Kvinde, din tro er stor. Det skal ske dig, som du vil.« Og i samme øjeblik blev hendes datter rask.

20

Denne fortælling om den kana'anæiske kvinde, som jeg lige har læst op, er

faktisk en andenudgave. For den, der skrev Matthæusevangeliet, genfortæller
25 her en historie, som han har fra Markusevangeliet. For at sige det ligeud: Han
har ikke ment, at forfatteren til Markusevangeliet gjorde det godt nok. Derfor
skrev han en anden, forbedret udgave.

Gudstjenestedeltagere er jo fortrolige med, at Det Nye Testamente rummer fire
30 forskellige udgaver af den samme fortælling. De fire evangelier vil jo hver især
fortælle den samme historie, selv om de gør det meget forskelligt. Også selv om
det i udgangspunktet er den samme hændelse, de fortæller om.

Forfatteren til Markusevangeliet var efter alt at dømme den første på banen.
35 Han var så at sige den, der fandt på at gøre evangeliet til en fortælling, en samlet
beretning om, hvad Jesus sagde og gjorde, og hvordan det gik ham. Men han
dannede altså skole. Og de, der gik i den skole, forfatterne til de tre andre
evangelier, de tre, der siden gik i hans spor, de ville ikke bare supplere. De mente
simpelt hen, at historien skulle fortælles på en anden måde. Det får
40 kirkegængerne nu ikke meget indtryk af, fordi vi i gudstjenesten altid kun får
brudstykker, og det snart fra det ene evangelium, snart fra det andet. Det tjener
jo til at udviske den enkelte evangelists profil. Og det er sikkert også meningen.

Det generer os måske ikke så meget, når der er tale om en gendigtning som den,
45 vi indledte gudstjenesten med, Grundtvigs ”Som tørstige hjort monne skrige”.
Det er jo en gendigtning af nr. 42 og 43 i den gammeltestamentlige salmebog,
som vi da også hørte lidt af fra altret. Og vi kommer jo ikke uden om, at
Grundtvig ikke bare gendigter, men også digter videre på sit forlæg. For
Grundtvig identificerer sig med den anfægtede salmist. Ligesom han er
50 Grundtvig bange for, at hans Gud skal blive væk, fortone sig, så glæden og
forvisningen forsvinder. Han oplever det, som om Gud tøver og sover.

Det er, som om forfatteren til Matthæusevangeliet vil indarbejde netop denne
erfaring i sin udgave af fortællingen om den hedenske kvinde, der trygler Jesus
55 om hjælp til sin syge, sin dæmonbesatte datter. For som vi lige hørte det, støder
den arme mor jo mod en mur bestående af Jesu tavshed og hans disciples
afvisning. I Markusevangeliet svarer Jesus hende ellers med det samme. Hun
skal blot vise tålmodighed og lade børnene blive mætte først. ”For det er ikke
rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde.” Eller sagt med andre
60 ord: Jesu landsmænd, jøderne, har forsteret på ham. At han så sammenligner
moren og hendes syge barn med små hunde, gør det jo ikke bedre. Det er i hvert

fald vanskeligt at opfatte det som en venlighed.

- 65 Hvad er det for nogle erfaringer, vores evangelist vil skrive ind i fortællingen, når han om Jesus indfører: "Han svarede hende ikke et ord" og tilmed lader disciplene bede ham: "Send hende væk! Hun råber efter os"? Ja Jesus begrundet jo sin tavshed med, at han "ikke er sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus." Handler det om en velsignelse, der ikke er stor nok til at række til alle? Til
70 at nå ud over Israels grænser?

- For nylig skulle jeg ved et møde drøfte bibelsyn med en anden kirkens mand, blandt andet om Bibelens syn på vielse af to af samme køn, om kirken kunne velsigne et sådant forhold. Med stille undren måtte jeg høre, at vi her kunne
75 hente hjælp og vejledning i fortællingen om, hvordan der ikke var mere velsignelse at hente for Esau, fordi det var lykkedes hans bror, Jakob, godt hjulpet af deres fælles mor at franske den gamle og blinde Isak, hvad der var. For når Gud nu havde givet sin velsignelse til det heteroseksuelle ægteskab, så forholdt det sig for de homoseksuelle ligesom for bibelhistoriens Esau: Der var
80 ganske enkelt ikke mere velsignelse at få.

- Har der været folk i Matthæus' menighed, der mente, at frelsen var forbeholdt jøder? Har der været nogle her, der hævdede, at Guds velsignelse ikke rakte til alle, der ønskede den? For nu slet ikke at tale om dem, der ikke ønskede den? Er
85 kirkemure tykke for at holde nogen ude? Eller for at give ly til alle, der kommer indenfor? Kigger vi os omkring i evangelierne, dukker der flere beretninger og lignelser op, der vil advare imod kirkelige linjevogtere. Meningen er, at menigheden er sat til at holde dørene åbne. Til at lukke ind, ikke til at lukke ude. "Guds kærlighed ej grænse ved" er der en salme, der hedder. Og så er det nok
90 bedst, at vi heller ikke ved af grænser. Måske også – for ikke ligefrem at sige: især – for vores egen skyld.

- I førsteudgaven i Markusevangeliet henviser moren med den fortvivledes opfindsomhed til, at de små hunde under bordet da får de smuler, børnene
95 taber – ifølge min ganske vist efterhånden gamle erindring, mindst det halve. Og Jesus siger da til hende: "Fordi du svarede sådan, så gå hjem, dæmonen er faret ud af din datter." I Matthæus' udgave ydmyger moren sig yderligere: Her er der heller ikke noget med, at børnene først skal blive mætte. Og det bliver i Matthæus' udgave heller ikke børnenes smuler, men smulerne fra deres herres
100 bord, de små hunde lever af. Men alligevel holder hun fast: Den velsignelse,

Jesus har at dele ud af, rækker – stoler hun på – også til hendes datter. Hvad Jesus har at give, bliver ikke taget fra andre.

105 Og Jesus må give fortabt. Hans forsvarsværker er åbenbart løbet over ende af morens tro. Som han da også kvitterer for med ordene: ”Kvinde, din tro er stor. Det ske dig, som du vil.” Han har kaldt noget frem i hende, som han bliver nødt til at honorere. Sådan måtte i hvert fald Matthæus fortælle historien i sin situation. Disciplenes ord: ”Send hende væk! Hun råber efter os” blev stikkende
110 i munden på dem. De bliver ganske enkelt gjort til skamme. Og Jesu tavshed får ikke det sidste ord. Det gør til gengæld den Jesus, som moren skabte med sin tro.

Bliver der flimmer i billedet? Flytter troen Jesus? Matthæus har valgt at fortælle
115 historien på en sådan måde, at kvindens tro lukker hende ind i Israel. Eller rettere: Så muren omkring Israel smuldrer, så alle, der tror, kan være med. Det var den udvikling, Paulus om nogen var med til at sætte i værk og begrunde teologisk. Han mente således at kunne konstatere, at i Guds øjne er der ikke forskel på jøde og ikke-jøde. Som han skriver det i sit brev til menighederne i
120 Galatien i det nuværende Lilleasien: ”For i Kristus Jesus gør det hverken fra eller til, om man er omskåret eller ej, men det gør tro, virksom i kærlighed” (Gal 5,6). Måske er det selve denne tanke om kærlighed som troens sande frugt, som fortællingen om den kana’anæiske kvinde vil indfange og gøre anskuelig. For morens tro viser sig i hendes kærlighed til sit barn, en kærlighed, der ikke kan
125 give op.

Men når Matthæus kunne skrive en andenudgave af denne historie, viste han desuden, at for ham var fortællingen dynamisk. Den skulle genfortælles på en sådan måde, at den viste frem, ikke tilbage. Den skulle ikke føre tilhøreren
130 tilbage til et stykke fortid. Den skulle tale ind i nutiden, Matthæus’ egen tid, hvor der åbenbart var nogle, måske endda også noget i ham selv, der instinktivt ville sætte grænser. Grænser, der tegnede sig, fordi man også ville bestemme over udfaldet af forkyndelsen. Man ville så at sige opfange virkningen i en støbeske, i en fast skabelon.

135 Men her indbyder fortællingen, her opfordrer evangeliet os til at tænke grænseoverskridende. Det er kærligheden, der skal bestemme, skal sætte rammen. Guds velsignelse rækker lige så langt, som den bliver modtaget i tro. Det skal vi ikke stå i vejen for. Over alt, hvor mennesker lever i kærlighed med

hinanden, er det Guds velsignelse, der folder sig ud. Det har vi lov at tro.

Amen!

145

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

150

Tags

2. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-2-sondag-i-fasten>

155

160

165

170

175